

[Buhl.]

har paataget sig økonomiske Byrder, som er af ganske overordentlig stor Betydning, og jeg synes, det er noget dristigt, at man fra den Side, som den ærede Ordfører for Venstre repræsenterer, vil bebrejde Københavns Kommune noget i den Retning. Det, som det ærede Medlems Udtalelser bygger paa, tænker jeg mig, er dette, at man i de senere Aar fra Københavns Side har indrettet sig paa den Maade, at de Skattelempelser, man giver i Henhold til den nye Lov, gives fuldt ud, skrives af paa Byggeriet, men man har indført Klausuler, hvorved det bestemmes, at naar Ejendommen har arbejdet sig ud af den Prioritetsgæld, som er stiftet ved dens Opførelse, vil man, hvis Prisniveauet holder sig oppe paa en saadan Maade, at Rimelighed taler derfor, til sin Tid søge en vis Dækning for det Beløb, der paa denne Maade er givet som Skattelempelse. Dette har imidlertid ikke noget som helst at gøre med det nuværende Byggeniveau, Lejeniveau eller Prisniveau i det hele, og de Byggeforetager, som ønsker at arbejde paa et socialt Grundlag, gaa ind under sociale Synspunkter, under den Kontrol med Leje o. s. v., som Københavns Kommune har indført for sit sociale Byggeri, har heller ikke haft Vanskelighed ved at indordne sig under denne Bestemmelse; det kan kun være Profitbyggeriet, der kan have nogen Betænkelighed i saa Henseende.

Under Forhandlingerne her har man fremført det Synspunkt, at det Byggeri, der eventuelt kunde komme i Gang paa dette Grundlag — desværre kommer det jo ikke i Gang —, vilde beslaglægge Midler, som vilde blive taget fra andre produktive Formaal. Nu er det med Hensyn til hele Boligproduktionen værd at minde om, at Boligøkonomien hvert Aar frigør meget betydelige Beløb af disponibel Kapital. Hvis man ser paa, hvad der et Aar afdrages indenfor Hypotekforeninger og Kreditforeninger, vil man komme til det Resultat, at der alene for Københavns og Provinsernes Vedkommende paa den Maade aarlig frigøres et Beløb af 50 Mill. Kr. Disse Penge, som altsaa arbejdes ud af Boligforsyningen, præsteres af de Mennesker, som bor i Husene, det er dem, der betaler dem gennem deres Husleje, de gaar igen til Forrentning og Amortisation. Alene for Aaret 1930 præsteredes derigennem for Købstæders og Københavns Vedkommende med Hensyn til Hypotek- og Kreditforeninger en Kapitaloparbejdning af 50 Mill. Kr. Naar dertil yderligere kommer, hvad der afdrages paa

alle de andre Laan, baade Sparekasselaan, Overformynderilaan, og hvad der ellers er af Laan i Købstadbygninger, er der ingen Grund til Beklagelse i den Anledning. Man maa langt snarere beklage sig over, at Forholdene er saadanne, at den Kapitaloparbejdning, som finder Sted i Boligbyggeriet, og som naturligt skal etablere et Kredsløb paa dette Omraade, saa at man har et stadig virkende Omløb indenfor dette Byggeri, er standset. Det er jo netop det, der er sket, og det, man ved det foreliggende Lovforslag og paa anden Maade søger at opnaa, er at faa dette naturlige Kredsløb til at gaa videre, ikke blot til Fordel for de Mennesker, som skal bo i Husene, men ogsaa for dem, der skal beskæftiges ved Husene. Begge Dele er jo Formaalet her. Men overhovedet er Forholdet det, at Pengene forsvinder ud af Produktionen, ud af Arbejdet, hvis man ikke sørger for at holde det hele i Gang. Det er slet ikke saaledes, at man kun har en bestemt Sum at raade over til Produktionen i et givet Øjeblik. Hvis man lægger en død Haand paa det hele, saa skrumper ogsaa de Penge midler ind, som man har Raadighed over.

Jeg har i disse Bemærkninger, tror jeg, dels svaret paa, hvad den ærede Ordfører for Venstre har sagt, dels været inde paa de Hovedsynspunkter, som har været fremsat af den ærede konservative Ordfører. Jeg forstaaer, det ligger saaledes, at man ingenting vil i denne Sag; man vil lægge sin klamme Haand paa den, og saa faar det gaa sin skæve Gang med Beskæftigelsesgraden.

Stein: Det ærede 9de Medlem for 1ste Kreds (Buhl) mente, at jeg havde talt lidt for akademisk og lidt for lidenskabsløst. Jeg kan ikke returnere denne Karakteristik til ham, men jeg har unægtelig heller ikke haft den Opfattelse, at vi i dette høje Ting skulde til at genopriske de staaende Diskussioner mellem København og Frederiksberg. Jeg skal i alle Tilfælde ikke i Øjeblikket forsøge at følge ham heri.

Da jeg første Gang havde Ordet, gav jeg Udtryk for den Opfattelse, at vi fra den Side ikke finder Lovforslaget egnet til at fyldestgøre det Formaal, som er Motiveringen, nemlig dette, at det skulde tjene til at sætte Byggearbejdet i Gang. Vi tror ikke, at det er egnet til at tjene dette Formaal, og vi mener, at der ved et Forslag af denne Art kan gøres saa mange Betænkeligheder gældende, at vi for vort Vedkommende ikke kan medvirke til dets Gennemførelse.